

Miljökonsekvensbeskrivning

Flygbild över planområdets ungefärliga avgränsning med omgivning.

MKB för detaljplan för del av Nynäs 3:1, Mönsterås samhälle

Mönsterås kommun, Kalmar län.

Granskningshandling
2024-10-18 - 2024-11-10

Medverkande

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) har upprättats av Vatten- och Samhällsteknik AB genom Eva Djupfors, Catarina Lund och Grit Hofer i samarbete med samhällsbyggnadsavdelningen, Tekniska förvaltningen, Mönsterås kommun. Uppdragsgivare för arbetet med miljöbedömningen är Mönsterås kommun genom Henrik Eriksson, samhällsbyggnadschef samhällsbyggnadskontoret.

Kvalitetskontroll

Åtgärd	Namn	Datum
Granskad internt	Catarina Lund, Grit Hofer	2023-10-04, 2024-09-24
Slutprodukt godkänd	Eva Djupfors	2024-10-14
Revidering godkänd		

Vatten och Samhällsteknik

www.vosteknik.se. Org. Nr 556449-1446

Kalmarkontoret
Trädgårdsgatan 16
39235 KALMAR
Tfn 0480-615 00

Jönköpingskontoret
Oxtorgsgatan 16
553 17 JÖNKÖPING
Tfn 039-19 64 80

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
<i>Detaljplanens bakgrund och syfte</i>	<i>2</i>
<i>Planområdets läge.....</i>	<i>4</i>
<i>Planområdets karaktär och areal.....</i>	<i>4</i>
<i>Markägförhållanden.....</i>	<i>5</i>
<i>Miljökonsekvensbeskrivningens bakgrund och syfte</i>	<i>5</i>
<i>MKB:s innehåll och avgränsning</i>	<i>6</i>
<i>Miljötillstånd för reningsverket.....</i>	<i>7</i>
PLANFÖRSLAGET – DETALJPLAN FÖR RENINGSVERK	8
<i>Befintlig markanvändning</i>	<i>8</i>
<i>Gällande detaljplaner.....</i>	<i>9</i>
<i>Detaljplaneförslaget.....</i>	<i>10</i>
ALTERNATIV	11
<i>Nollalternativ - ingen ny detaljplan tas fram.....</i>	<i>11</i>
<i>Sidoalternativ enligt lokaliseringsutredningen.....</i>	<i>12</i>
FÖRUTSÄTTNINGAR, KONSEKVENSER OCH BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET	25
<i>Riksintressen och planer.....</i>	<i>25</i>
<i>Strandskydd</i>	<i>27</i>
<i>Naturmiljö</i>	<i>29</i>
<i>Rekreation och friluftsliv</i>	<i>30</i>
<i>Landskapsbild.....</i>	<i>31</i>
<i>Vattenmiljön</i>	<i>32</i>
<i>Buller.....</i>	<i>35</i>
<i>Klimatanpassning.....</i>	<i>36</i>
<i>Damm.....</i>	<i>36</i>
<i>Förorenad mark.....</i>	<i>37</i>
SAMMANFATTNING OCH SAMLAD BEDÖMNING.....	38
UPPFÖLJNING.....	40
REFERENSER	41

Inledning

Detaljplanens bakgrund och syfte

Miljö- och byggnadsnämnden har gett samhällsbyggnadsavdelningen i uppdrag att ta fram en ny detaljplan. Planområdet ligger i direkt anslutning till Nynäs reningsverk och är bortsett från befintlig transformatorstation obebyggt.

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet att kunna utvidga verksamheten vid kommunens avloppsreningsverk på Nynäs, och därmed säkerställa en framtida utveckling och komplement till avloppsreningsverkets befintliga anläggning. Detaljplanen syftar också till att säkerställa att naturmiljön bevaras mellan avloppsreningsverket och strandlinjen.

Planförslaget möjliggör en utveckling av reningsverket i form av komplementbyggnad/er för reningsverket som ska kunna inrymma lager, kontor och omklädningsrum för personalen i direkt anslutning till reningsverkets befintliga verksamhet.

Nynäs Reningsverk är ett av kommunens två stora avloppsreningsverk och är av väsentlig allmänt samhällsintresse. Anläggningen tar hand om avloppsvatten från norra kommundelen, vilket motsvarar avloppsvatten från cirka 6 800 personer. Reningsverket renar vatten från fosfor, kväve och organiskt material innan det släpps ut i Mönsteråsviken och Kalmarsund. Reningsverket byggdes 1973 och i april 2022 påbörjades dess upprustning för att uppnå en bättre rening, säkrare drift och bättre arbetsmiljö.

Miljö- och byggnadsnämnden antog detaljplaneförslaget 9 mars 2023, § 34. Eftersom strandskyddsfrågan inte varit utrett tillfredsställande har länsstyrelsen dock upphävt miljö- och byggnadsnämndens antagandebeslut, 2023-05-31. Därför skickas detaljplaneförslaget nu, efter revidering och komplettering av planhandlingarna ut på förnyad granskning.

Detaljplaneområdet är sedan tidigare planlagt. Planförslaget innebär en ändring av markens nuvarande reglering från *allmän platsmark, Park eller plantering* till *kvartersmark, Avloppsreningsverk, Transformatorstation* samt *allmän platsmark Natur*. Området som föreslås att planläggas som *Vattenområde* har tidigare inte varit planlagt. Genom planförslaget möjliggörs reningsverkets samlade verksamhet på samma plats med en tillkommande byggrätt om maximalt 500 m² och en högsta nockhöjd om 7 m. Byggrätten för transformatorstationen begränsas till cirka 40 m² och en högsta totalhöjd om 4 m. Vid kvartersmarkens norra kant anges en planbestämmelse som reglerar markens fortsatta genomsläpplighet.

Strandskyddet är i dagsläget upphävt inom de delar som berörs av gällande detaljplan. Vid framtagande av en ny detaljplan återinträder strandskyddet och måste upphävas på nytt.

I samband med antagandet av nu aktuellt planförslag upphävs strandskyddet för delar av detaljplanen, det vill säga området som planläggs som kvartersmark för Avloppsreningsverk, Transformatorstation samt för sträckningen av en befintlig ledning som löper genom Naturmarken i planområdets östra del.

Inom resterande område som planlagts som Natur återinträder strandskyddet. Strandskyddet upphävs heller inte inom Vattenområdet.

Genom att planlägga större markområde och även vattenområdet som Natur respektive Vattenområde, än som behövs för planerad byggnation avser kommunen att förtydliga att inga ytterligare anspråk kommer att göras utanför området som anges som kvartersmark. Strandlinjen kommer att förbli tillgänglig för allmänheten.

Planområdets läge

Planområdet ligger i sydöstra delen av Mönsterås samhälle i direkt anslutning till verksamhetsområdet för Nynäs reningsverk.

Figur 1 Översiktskarta, detaljplanens läge markerat genom svart cirkel.

Planområdets karaktär och areal

Planområdet är i dag obebyggd och cirka 4,4 hektar stort. Området består dels av planterad tallskog och dels av en grusplan som nyttjats för uppställning av byggbodars i samband med upprustningen av reningsverket som påbörjades 2022, samt ett mindre område för en transformatorstation. Tallskogen övergår närmast strandlinjen till alltmer naturliknande förhållanden i sin karaktär, med förekomst av enstaka äldre hålträd. I området som planläggs som Natur finns cirka 5–6 grövre tallar som är önskvärda att bevara, men som i dagsläget inte är klassade som så kallade särskilt skyddsvärda träd.

Längs med strandlinjen finns en promenadstig.

Närområdet väster om planområdet består av öppna grönytor, lägre villa-bebyggelse vid Anisgränd och ett koloniområde. I nordväst ansluter planområdet till tätortsnära skog, i norr till Mönsteråsviken. Öster om planområdet övergår skogsområdet till alltmer öppen mark. I söder och sydost avgränsas området av Nynäs reningsverk och dess tillfartsväg Verksvägen.

Markägoförhållanden

Planområdet berör del av fastigheten Nynäs 3:1 som är kommunägd samt del av samfälld mark, Kråkerum S3:1.

Miljökonsekvensbeskrivningens bakgrund och syfte

Länsstyrelsen har bedömt att förutsättningarna för att upphäva strandskyddet inte har klarlagts tillräckligt och därför upphävt miljö- och byggnadsnämndens antagandebeslut, 2023-03-09.

Detaljplanen med tillhörande handlingar har mot bakgrund av länsstyrelsens synpunkter reviderats, har gott över till utökat förfarande och kommer att ställas ut på en förnyad granskning.

Från och med den 1 januari 2018 gäller miljöbedömningsförordningens (2017:966) bestämmelser om miljöbedömningar enligt 6 kap miljöbalken.

Enligt miljöbalken, MB 6 kap. och plan- och bygglagen PBL 4 kap. 33 § ska en miljöbedömning upprättas för de planer och program vars genomförande innebär påtagliga miljökonsekvenser. Enligt miljöbalken 6 kap. 1 § är syftet med miljöbedömningen att integrera miljöaspekter i detaljplanen så att en hållbar utveckling främjas.

Genomförandet av en miljöbedömning innebär flera steg, varav första steget har varit att identifiera och avgränsa relevanta aspekter som sedan tas upp i miljökonsekvensbeskrivningen.

Denna miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är en del i miljöbedömningen av nu aktuellt detaljplaneförslag och ingår i detaljplanens handlingar. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer, precis som detaljplanen, bli föremål för granskning med allmänheten och berörda myndigheter. MKB:ns och planförslagets granskning samordnas.

MKB:s innehåll och avgränsning

Avgränsning sett till miljöaspekter

Enligt MB 6 kap. 12 § ska både konsekvenser, eventuella åtgärder samt rimliga alternativ till förslag på detaljplanen med hänsyn till dess syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas.

Syftet med detta är att identifiera betydande positiv eller negativ miljöpåverkan som kan antas uppkomma på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv.

Miljökonsekvensbeskrivningars innehåll, omfattning och detaljeringsgrad ska avgränsas enligt MB 6 kap. 12–13 §§. Avgränsningssamråd har hållits med länsstyrelsen den 2024-09-27.

För nu aktuellt detaljplaneförslag har MKB:n begränsats utifrån platsens förutsättningar, detaljplanens syfte och de miljö- och riskfrågor som har identifierats, till att omfatta följande frågor:

- Strandskydd
- Naturmiljö
- Rekreation och friluftsliv
- Landskapsbild
- Vattenmiljö
- Buller
- Klimatanpassning

Motiveringen till avgränsningen till ovanstående punkter är att dessa miljöaspekter anses vara mest intressanta med hänsyn till platsens förutsättningar och den planerade exploateringen.

Tidsmässig avgränsning

Framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen och detaljplanens handlingar sker parallellt. Miljökonsekvensbeskrivningen och detaljplanen justeras vartefter planarbetet fortskrider. Detaljplanen kommer efter det att den antagits och vunnit laga kraft att gälla så länge den anses vara aktuell och till dess att den upphävs eller en ny detaljplan antas för samma geografiska område.

Detaljeringsgrad vid bedömning

Huruvida miljökonsekvenserna vid ett genomförande av detaljplanen är påtagliga är till viss del en tolkningsfråga, eftersom olika genomförandescenarier är tänkbara inom detaljplanens ramar.

Geografisk avgränsning

Ett genomförande av detaljplaneförslaget kan medföra konsekvenser inte endast inom avgränsningen av detaljplanens yta utan även utanför. Tänkbara konsekvenser utanför planområdet kan till exempel vara tung trafik från och till planområdet, en påverkan på rekreativa värden och landskapsbilden.

Redovisning av alternativ

Huvudalternativet

Som huvudalternativ belyses de konsekvenser som kan förväntas uppstå vid ett genomförande av nu aktuellt detaljplaneförslag.

Nollalternativet

Bedömning av konsekvenser för det så kallade nollalternativet speglar den troliga utvecklingen om detaljplanen inte antas. Nollalternativet beskrivs endast kortfattat.

Alternativ enligt lokaliseringsutredning

Som underlag till planarbetet har kommunen tagit fram en lokaliseringsutredning i vilken det förutom huvudalternativet beskrivits tre alternativa lokaliseringar. Se vidare under textavsnittet *Alternativ*.

Miljötillstånd för reningsverket

Reningsverket har ett äldre miljötillstånd enligt miljöskyddslagen från 1994 med slutliga villkor från 1999. För komplement till reningsverkets anläggning bedöms det inte krävas något nytt miljötillstånd. Men mot bakgrund av reningsverkets upprustning planerar Mönsterås kommun att söka ett nytt tillstånd enligt miljöbalken.

Planförslaget – detaljplan för reningsverk

Befintlig markanvändning

Planområdet ligger i ett strandnära skogsområde i direkt anslutning till det befintliga reningsverket. Området, som föreslås att planläggas som kvartersmark, består av en grusplan som nyttjas för uppställning av byggbodar i samband med upprustningen av reningsverket som påbörjades 2022.

Figur 2 Den större byggnaden till höger är det inbyggda reningsverket, i den mindre byggnaden finns kontor och personalutrymmen.

Gällande detaljplaner

Området för nu aktuellt planförslag är planlagt sedan tidigare. För området gäller till dess att den nya detaljplanen antas och vinner laga kraft följande stadsplan:

- *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Mönsterås samhälle fast. Ljungnäs 2:1, Nynäs 1:4, 3:1, 5:1 m.fl., med beteckningen 08-MÖJ-963. Detaljplanen vann laga kraft 1973.*

För berört område anges i gällande stadsplan planbestämmelsen allmän platsmark, *Park eller plantering.*

Området angränsar dessutom till två detaljplaner:

- *Detaljplan för Stranden 1, del av Kråkerum S:3 och del av Nynäs 3:1, med beteckningen 0861-P205. Detaljplanen vann laga kraft 2010.*
- *Detaljplan för del av Nynäs 3:1 och Svängen 1 m.fl., med beteckningen 0861-P91. Detaljplanen vann laga kraft 1996.*

Figur 3 Läget för ny detaljplan i förhållande till gällande stadsplan och detaljplaner.

Detaljplaneförslaget

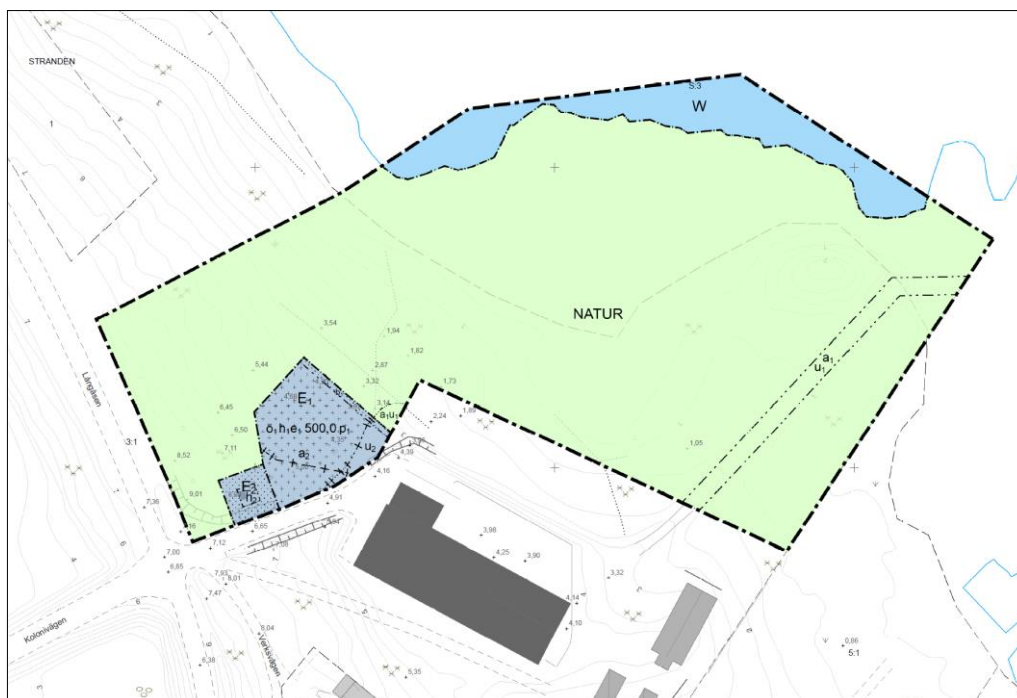
Detaljplanens syfte

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet att kunna utvidga verksamheten vid kommunens avloppsreningsverk på Nynäs, och därmed säkerställa en framtida utveckling och komplement till avloppsreningsverkets befintliga anläggning. Detaljplanen syftar också till att säkerställa att naturmiljön bevaras mellan avloppsreningsverket och strandlinjen.

Planförslaget

Planförslaget innebär en ändring av markens nuvarande reglering från *allmän platsmark, Park eller plantering* till *kvartersmark, Avloppsreningsverk, Transformatorstation* samt till *allmän platsmark Natur* och *Vattenområde*. Genom den ändrade användningen möjliggörs reningsverkets samlade verksamhet på samma plats med en tillkommande byggrätt om maximalt 500 kvadratmeter och en högsta nockhöjd om 7 meter. Byggrätten för transformatorstationen begränsas till cirka 40 m² och en högsta totalhöjd om 4 m. Eftersom dagvatten föreslås att infiltreras regleras markens fortsatta genomsläpplighet längs med kvartersmarkens nordöstra kant.

I samband med antagandet av gällande detaljplan upphävdes strandskyddet 1973. Strandskyddet återinträder dock vid framtagandet av en ny detaljplan och behöver därför upphävas på nytt i delar av planområdet.

Figur 4 Utsnitt ur planförslagets plankarta.

Alternativ

Nollalternativ - ingen ny detaljplan tas fram

Nollalternativet innebär att ingen ny detaljplan upprättas utan att nuvarande planförhållanden fortsätter att gälla. Nollalternativet innebär att ny mark i anslutning till Nynäs reningsverk inte kan tas i anspråk för att utveckla reningsverkets verksamhet.

En utveckling av verksamheten kan endast ske inom ramen för vad gällande detaljplan från 1996 tillåter. Det innebär att det inte kan medges någon ny byggrätt i direkt anslutning till Nynäs reningsverk.

Nollalternativet medför att de befintliga kommunförråden i Oknebäcks industriområde, ungefär två kilometer väster om reningsverket, fortsatt måste nyttjas för reningsverkets verksamhet.

Bedömning

Nollalternativet innebär att reningsverkets verksamhet fortsatt genererar transporter genom delar av Mönsterås samhälle mellan de två lokaliseringarna. Avståndet mellan kommunförrådet i Oknebäck och Nynäs reningsverk bedöms orsaka onödiga utsläpp av växthusgaser samt ökade driftskostnader i form av slitage på fordonen och extra tidsåtgång för personalens arbete jämfört med en lokalisering i direkt anslutning till reningsverket.

Idag är kommunförrådet ett kallförråd vilket minskar möjligheten till förvaring av material som kräver värme. Dessutom är även andra avdelningar inom kommunens tekniska förvaltning i behov av att kunna nyttja de befintliga förråden. Det innebär att personal från flera olika avdelningar kommer att ha tillgång till dem, vilket inte är önskvärt.

Sidoalternativ enligt lokaliseringsutredningen

Under planarbetets gång har en lokaliseringsutredning tagits fram i syfte att utreda vilken plats som är bäst lämpad för en framtida utveckling av Nynäs reningsverk. Syftet är att välja en plats som medför minsta möjliga intrång och olägenhet för miljön och människors hälsa.

Lokaliseringsutredningen har begränsats till tänkbara platser i närheten av reningsverket. Detta eftersom alltför långa avstånd inte är ändamålsenliga för verksamheten. Såväl ett nytt förråd för reservdelar för reningsverket, skrymmande rör samt nya personalutrymmen ska kunna tillgodoses inom den valda platsen. Förutom huvudalternativet, dvs området för detaljplaneförslaget i direkt anslutning nordväst om reningsverket har ytterligare tre platser belysts.

Alternativ:

- A. Nordväst om Nynäs reningsverk (huvudalternativ)
- B. Nordost om Nynäs reningsverk
- C. Sydväst om Nynäs reningsverk
- D. Väster om Nynäs reningsverk

Figur 5 Översikt över läget för huvudalternativet och de tre sidoalternativen. Den blåa ytan visar en 100 meter bred remsa längs med strandlinjen, baserad på Nationell strandlinje (NSL) från Sjöfartsverket och Lantmäteriet.

Efterföljande tabell sammanfattar en jämförelse av de fyra alternativen.

Aspekt	A Huvudalternativ Nordväst om reningsverket	B Sidoalternativ 1 Nordost om reningsverket	C Sidoalternativ 2 Sydväst om reningsverket	D Sidoalternativ 3 Väster om reningsverket
Transporter och teknisk försörjning				
Infrastruktur som tål tunga transporter	Ja	Delvis Ny väg kan behövas från söder.	Ja, men krävs en ny väganslutning till Kolonivägen eller Långåsen.	Ja, dock hamnar infarten nära korsning, vilket inte är bra ur trafiksäkerhets- synpunkt.
Utrymme för av- och pålastning	Ja		Ja	
Vändmöjlighet för tunga lastfordon	Ja		Ja	Ja
Anslutning till teknisk försörjning möjlig	Ja	Ja	Ja	Ja
Riksintressen och andra planer				
Förenligt med riksintresse högexploaterad kust	Ja	Ja	Ja	Ja
Förenlig med ÖP	Ja	Ja	Ja	Ja
Risk för omgivningspåverkan				
- buller från tung trafik	Nej	Delvis Ligger relativt nära bostad vid Verksvägen.	Delvis Tung trafik matas via Koloniv./Långåsen. Ligger rel. nära bostäder vid Anisgränd.	Delvis Risk för störning av närliggande bostäder vid på- och avlastning.
- luktspridning	Nej	Nej	Nej	Nej
- spridning av aerosoler	Inte relevant, då planbestämmelse inte tillåter tillståndspliktiga upplag	Inte relevant, då planbestämmelse inte tillåter tillståndspliktiga upplag	Inte relevant, då planbestämmelse inte tillåter tillståndspliktiga upplag	Inte relevant, då planbestämmelse inte tillåter tillståndspliktiga upplag
Ändamålsenligt för verksamheten				
Samordning med befintlig verksamhet	Ja	Ja Tung trafik matas via verksamhetsområdet.	Nej Finns barriäreffekt mot befintlig verksamhet.	Ja
Kostnad för drift	Relativt låg	Relativt låg	Samordningsproblem kan påverka driftkostnad negativt.	Relativt låg

Aspekt	A Huvudalternativ Nordväst om reningsverket	B Sidoalternativ 1 Nordost om reningsverket	C Sidoalternativ 2 Sydväst om reningsverket	D Sidoalternativ 3 Väster om reningsverket
Natur, strandskydd, rekreation				
Berör Naturvårdsplanen för Mönsteråsåsen	Ja	Ja	Ja	Ja
Strandskyddet är upphävt	Ja	Ja	Avståndet till strandlinjen är > 100 m.	Avståndet till strandlinjen är > 100 m.
Strandskyddet behöver åter upphävas	Delvis	Delvis	Nej	Nej
Påverkar naturvärden	Ringa naturvärden enligt PM som tagits fram av kommunekolog.	Talldominerad blandskog med stort inslag av ek och andra lövträd.	Ängsmark, med goda förutsättningar för pollinerande insekter.	Tallskog, sandig slänt, troligen med visst värde för marklevande insekter.
Påverkar rekreation	Delvis Ligger intill stig.	Ja Stig längs med stranden påverkas.	Ja Gräsyta intill bostäder.	Delvis Ligger intill stig.
Landskapsbild				
Synligt från Långåsen	Delvis	Nej	Ja	Ja
Synligt från promenadstig vid vattnet	Delvis	Ja Marken behöver fyllas upp, stigen påverkas.	Nej	Delvis
Synlig från bostäder	Delvis Träd- och buskvegetation lämnas mot Långåsen.	Delvis Troligen synlig från bostaden vid Verksvägen.	Ja Väl synlig från väg och från bostäder vid Anisgränd.	Ja Väl synlig från väg och från bostäder vid Anisgränd.
Övrigt				
Förutsättningar sett till terrängen	Lätt sluttande mot norr.	Utsatt läge sett till havsnivåhöjningar.	Utsatt läge för både skyfall vid extremväder och havsnivåhöjningar.	Höjdrygg, större ingrepp i terrängen jämfört med huvudalternativet.
Nuvarande markanvändning	Stämmer väl med nuvarande markanvändning, transformatorstationen är befintlig, grusplanen har nyttjats som tillfällig ställplats för byggbodar.	Tillgängligheten längs med strandlinjen påverkas	Området kan inte nyttjas för spontanlek längre	Transformatorstation behöver flyttas

Figur 6 Alternativ enligt lokaliseringstudien. Grönt=positivt, rött=negativt och gult=delvis positivt/negativt.

Bedömning för A huvudalternativet

Transporter och teknisk försörjning

Anslutningsmöjligheter till befintlig infrastruktur så som väg, energiförsörjning samt vatten och avlopp finns.

Riksintressen och andra planer

Lokaliseringen förväntas inte ge någon påverkan på riksintresse för hög-exploaterad kust eller naturvårdsplanen för Mönsteråsåsen.

Risk för omgivningspåverkan

I närområdet finns tätortsnära skog, en stig längs stranden, öppna grönytor, lägre villabebyggelse, ett Café med minigolfbana och ett koloniområde. Avståndet mellan föreslagen lokalisering enligt huvudalternativet och ovan nämnd bebyggelse är cirka 115 – 200 meter. Föreslagen placering av komplementbyggnad/er och transformatorstation bedöms inte medföra några störningar för boende i angränsande bostadsområden. Avseende eventuell omgivningspåverkan i form av buller från transporter så ska verksamheten anpassa dessa utefter gällande miljötillstånd för reningsverket tills dess att nytt miljötillstånd tagits fram.

Vidare kan nämnas att lokaliseringen enligt huvudalternativet, i jämförelse till nuvarande situation, innebär att de tunga transporter som verksamheten genererar inte behöver gå genom delar av Mönsterås samhälle.

Ändamålsenligt för verksamheten

En lokalisering enligt huvudalternativet innebär en god planberedskap för en framtida utveckling av reningsverkets tekniska anläggningar. Planförslaget möjliggör byggnationen av personalutrymmen samt ett varmförråd, som inte behöver samnyttjas med andra avdelningar i den tekniska förvaltningen, i direkt anslutning till reningsverket. Genom lokaliseringen av den nya byggrätten till området nordväst om reningsverket kan hela VA-avdelningens resurser och personal samlas. Jämfört med nuvarande situation minskas de tunga transporterna och användandet av truck med skrymmande last genom delar av Mönsterås samhälle. Det innebär i sin tur mindre utsläpp av växthusgaser, mindre slitage på fordonen och en mindre tidsåtgång för personalens arbete.

Personalen ges bättre förutsättningar till en smidigare drift och gemenskap på arbetsplatsen. Lokalisering till denna plats bedöms medföra en ökad säkerhet och mindre risk för stölder/inbrott.

Natur

Området, som i planförslaget pekats ut som kvartersmark, består av en grusplan som nyttjas för uppställning av byggbodas i samband med upprustningen av reningsverket som påbörjades 2022.

Inslag av enstaka grövre tallar förekommer, i området som enligt planförslaget pekats ut som *allmän platsmark Natur*, men inga av träden har utvecklade naturvårdskvaliteter. Föryngringen består till största del av ek, med inslag av andra lövträd. Området bedöms ha ringa naturvärden.

Rekreation

Den tätortsnära skog inom och i anslutning till planområdet övergår i sin karaktär till alltmer naturliknande förhållanden längs med stranden. Längs med stranden finns en enkel promenadstig. Tillgängligheten längs med stigen bedöms inte påverkas. Tillgången till tätortsnära natur och rekreation är god för de boende i närområdet och bedöms inte påverkas nämnvärt vid en utvidgning av reningsverkets verksamhet enligt huvudalternativet.

Strandskydd

I samband med antagandet av gällande detaljplan upphävdes strandskyddet 1973. Strandskyddet återinträder dock vid framtagandet av en ny detaljplan och behöver därför upphävas på nytt för en del av planområdet.

Som särskilda skäl för upphävande av strandskydd anges MB § 18 c, punkt 4:

”Området som upphävandet avser behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området” respektive punkt 5: *”Område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området”*.

Landskapsbild

Lokalt innebär lokaliseringen enligt huvudalternativet en påtaglig förändring av landskapsbilden. Förändringarna bedöms dock kunna smälta in i landskapsbilden och endast delvis synas från Kuggåsvägen/Långåsen eller vattnet. Att ett upphöjt område med träd och buskar lämnas mellan Långåsen och föreslagen lokalisering bedöms som positivt sett till landskapsbilden.

Bedömning för B sidoalternativet 1, nordost om Nynäs reningsverk

Transporter och teknisk försörjning

Tung trafik behöver ledas genom hela anläggningsområdet för att ansluta till platsen. Sett till de anställdas arbetsmiljö och säkerhet är sidoalternativ 1 ingen bra lösning. Anslutningsmöjligheter till befintlig infrastruktur så som väg, energi-försörjning samt vatten och avlopp finns. Då området delvis är bebyggt kan det vara svårt att få in ytterligare komplement till anläggningen.

Riksentressen och andra planer

Användningen för planerat komplement till avloppsreningsverket förväntas inte ge någon påverkan på riksintresse för högexploaterad kust eller naturvårdsplanen för Mönsteråsåsen.

Risk för omgivningspåverkan

Lokaliseringen enligt sidoalternativ 1, i jämförelse till nuvarande situation, innebär att de tunga transporter som verksamheten genererar inte behöver gå genom delar av Mönsterås samhälle.

Området ligger cirka 70 - 100 meter norr om en verkstad och ett bostadshus som eventuellt kan uppleva ökade störningar genom lokaliseringen till platsen.

Ändamålsenligt för verksamheten

En lokalisering enligt huvudalternativet innebär en god planberedskap för en framtida utveckling av reningsverket. Genom lokaliseringen till området nordost om reningsverket kan hela VA-avdelningens resurser och personal samlas. Transporterna behöver inte gå genom delar av samhället och personalen ges bättre möjlighet till en smidigare drift och gemenskap på arbetsplatsen. Dock är sidoalternativ 1 sämre än huvudalternativet sett till de anställdas arbetsmiljö och säkerhet, på grund av att tung trafik behöver ledas genom hela anläggningen.

Natur

Området består av en talldominerad blandskog med inslag av ek och andra lövträd. Andra förekommande trädslag är bland annat asp, sälg, rönn, lönn och vårtbjörk. Det finns även några äldre grova tallar med begynnande utveckling av pansarbark. Skogen är i stora delar flerskiktad. Det finns inslag av stående och liggande död ved.

Rekreation

Tillgången till tätortsnära natur och rekreation är god för de boende i närområdet. En utvidgning av reningsverkets verksamhetsområde mot nordost påverkar befintlig gångstig längs med stranden, vilket bedöms skapa en konflikt med strandskyddets syfte till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden.

Strandskydd

I samband med antagandet av gällande detaljplan upphävdes strandskyddet 1973. Strandskyddet återinträder dock vid antagandet av ny detaljplan och behöver därför upphävas på nytt på denna plats. Sidoalternativet 1 riskerar att hamna i konflikt med strandskyddets två syften om att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Dels finns i området nordost om reningsverket, i jämförelsevis med huvudalternativet, och sidoalternativet 3 större naturvärden och dels påverkas befintlig promenadstig längs med stranden.

Landskapsbild

Lokalt innebär föreslagen nybyggnation inom området för sidoalternativ 1 en påtaglig förändring av landskapsbilden. Förändringarna bedöms dock inte bli alltför iögonfallande varken sett från Kuggåsvägen/Långåsen eller Nynäsvägen. Sett norrifrån bedöms byggnation inom området för sidoalternativ 1 dock inte smälta in lika väl eftersom marken behöver fyllas upp.

Övrigt

De delar av området där terrängen är lägre än marknivån för nuvarande reningsverk behöver fyllas upp för att klara scenario för framtida havsnivåhöjningar. Anläggningskostnaderna bedöms därför dyrare än jämförelsevis för huvudalternativet.

Bedömning för C sidoalternativet 2, sydväst om Nynäs reningsverk

Transporter och teknisk försörjning

Anslutningsmöjligheter till befintlig infrastruktur så som väg, energiförsörjning samt vatten och avlopp finns.

Riksentressen och andra planer

Lokaliseringen förväntas inte ge någon påverkan på riksentresse för hög-exploaterad kust eller naturvårdsplanen för Mönsteråsåsen.

Risk för omgivningspåverkan

Områdets placering innebär att tung trafik med lastbil och truck behöver ledas över allmän väg mellan reningsverket och området för sidoalternativ 2. Den tunga trafiken innebär en omgivningspåverkan för andra trafikanter men även för boende i närliggande bostadsbebyggelse. Närmsta bostadsbebyggelse finns inom ett avstånd på 50 meter.

Ändamålsenligt för verksamheten

En lokalisering enligt sidoalternativ 2 är, på grund av avståndet, inte ändamålsenligt för verksamheten. Lokaliseringsalternativet uppfyller inte detaljplanens syfte eftersom en utveckling av reningsverkets tekniska anläggningar endast kan ske i omedelbar närhet till de befintliga anläggningarna. VA-avdelningens resurser och personal måste finnas i direkt anslutning till det befintliga reningsverket. Områdets placering innebär att verksamheten fortsatt är splittrad om än något närmre än befintliga förhållanden.

Natur

Området är en grönyta som sköts med ängsslätter. Det finns en rik blomning på hela ytan och det har observerats stor förekomst av pollinerande insekter. Lågväxt örtvegetation dominerar. Indikatorarterna liten blåklocka, gulmåra, åkervädd och bockrot noterades vid besöket.

Rekreation

Tillgången till tätortsnära natur och rekreation är god för de boende i närområdet. Området sköts idag som en ängsyta. Enligt boende så förekommer spontanlek/bollspel inom en mindre yta som hålls klippt.

Strandskydd

Området ligger utanför strandskyddszonen.

Landskapsbild

Lokalt innebär föreslagen nybyggnation inom området för sidoalternativ 2 en påtaglig förändring av landskapsbilden. Nybyggnation kommer vara väl synligt från Kuggåsvägen/Långåsen, Nynäsvägen och Drakenäsvägen. Troligen kommer nybyggnation på denna plats även vara synlig för vissa av bostäderna söder om Drakenäsvägen samt från koloniområdet.

Övrigt

Att området är en lågpunkt är värt att beakta och ta hänsyn till. Området ligger lågt, på omkring 3-4 meter över havet, och precis på gränsen till riskområde för havsnivåhöjning. Enligt en dagvatten-, risk- och sårbarhetsanalys som tagits fram för kommunen på uppdrag av WSP visas den östra delen av gräsytan som en hårt drabbad lågpunkt vid skyfall, både för scenario år 2040 och 2100. Instängda lågpunkter försvårar i regel hanteringen av dagvatten vid starka skyfall.

Med tanke på sin utsatthet för både skyfall vid extremväder och havsnivåhöjningar anses området för sidoalternativet 2 som olämplig för ny bebyggelse.

Bedömning för D sidoalternativet 3, väster om Nynäs reningsverk

Transporter och teknisk försörjning

Anslutningsmöjligheter till befintlig infrastruktur så som väg, energiförsörjning samt vatten och avlopp finns.

Hänsyn måste tas till Långåsen, en väg där Trafikverket är väghållare och har ett byggnadsförbud på 12 m. Då sidoalternativet 3 är lokaliserat till korsningen mellan Långåsen och Verksvägen finns en risk för trafikfara i samband med på- och avlastning av material, då lastbilar hamnar nära infarten.

Riksentressen och andra planer

Lokaliseringen förväntas inte ge någon påverkan på riksintresse för hög-exploaterad kust eller naturvårdsplanen för Mönsteråsåsen.

Risk för omgivningspåverkan

Att ha lastbilar stående för på- och avlastning nära korsningen kan bidra till en ökad störning, i form av buller, av boende vid Anisgränd.

Jämfört med nuvarande situation behöver tunga transporterna och användandet av truck med skrymmande last inte ledas genom delar av Mönsterås samhälle. Det innebär i sin tur mindre utsläpp av växthusgaser och mindre slitage på fordonen.

Verksamhetsområdet för reningsverket behöver stängslas in och en grind skulle då hamna intill infarten till verksamhetsområdet. Detta kan bidra till en märklig trafiksituation i korsningen.

Befintlig transformatorstation behöver flyttas.

Ändamålsenligt för verksamheten

En lokalisering enligt sidoalternativet 3 möjliggör byggnationen av personalutrymmen samt ett varmförråd, i direkt anslutning till reningsverket, som inte behöver samnyttjas med andra avdelningar i den tekniska förvaltningen. Genom lokaliseringen till området väster om reningsverket kan hela VA-avdelningens resurser och personal samlas.

Sidoalternativ 3 innebär jämfört med nollalternativet och sidoalternativ 2 bättre förutsättningar till en smidigare drift och mindre tidsåtgång för personalens arbete samt bedöms liksom huvudalternativet medföra en mindre risk för stölder/inbrott. Förutsättningarna för på- och avlastning bedöms dock inte tillfredsställande ur trafiksäkerhetssynpunkt.

Natur

Området har i stort sett samma karaktär som området för huvudalternativet med inslag av tiotalet något grövre tallar närmast Långåsen. I området finns en sandig slänt med enstaka ljungbestånd. Slänten kan eventuellt ha visst värde för marklevande bin och andra insekter.

Rekreation

En utvidgning av reningsverkets verksamhetsområde mot sydväst bedöms inte påverka tillgången till tätortsnära natur och rekreation nämnvärt för boende i närområdet.

Strandskydd

Området ligger utanför strandskyddszonen.

Landskapsbild

Lokaliseringen skulle innebära att reningsverkets anläggning synliggörs än mer från Långåsen. Vyn/landskapsbilden bedöms förändras i större utsträckning för boende vid Anisgränd jämfört med huvudalternativet. Det visuella intrycket påverkas stort och bedöms störa bostadsbebyggelsen i väster, då vyerna därifrån är öppna mot området.

Samlad bedömning av alternativen

Mot bakgrund av framtagna bedömningskriterier och bedömningarna av respektive alternativ bedöms huvudalternativet, nordväst om Nynäs reningsverk, vara den mest lämpliga lokaliseringen.

Transporter och teknisk försörjning

Anslutningsmöjligheterna till befintlig infrastruktur är goda inom området vilket möjliggör för anläggandet av ett varmförråd. Vid sidoalternativ 1 behöver tung trafik ledas genom verksamhetsområdet för reningsverket, vilket inte är bra för de anställda sett till säkerheten/arbetsmiljön. Även sidoalternativet 2 bedöms medföra onödiga risker eftersom alternativet förutsätter att tung trafik behöver ledas in till det nya området via Drakenäsvägen eller Kolonivägen och att gaffeltruckar med skymmande last behöver passera Trafikverkets väg för att kunna köra mellan förrådet och själva reningsverket. Vid sidoalternativ 3 riskerar farliga trafiksituationer kunna uppstå vid av- och pålastning på grund av närheten till korsningen Långåsen/Verksvägen.

Riksintressen och andra planer

Varken huvudalternativet eller något av de föreslagna sidoalternativen förväntas ha någon påverkan på riksintresset för högexploaterad kust eller naturvårdsplanen för Mönsteråsåsen.

Risk för omgivningspåverkan

Föreslagen markanvändning bedöms inte medföra någon betydande omgivningspåverkan. Däremot kan transporter upplevas störande för boende i närområdet med avseende på buller. Området bör därför begränsas för att inte lokaliseras intill bostadsbebyggelse, dagverksamhet eller liknande.

Huvudalternativet bedöms sett till risk för omgivningspåverkan som mest fördelaktig. Verksvägen är redan etablerad som infart till Nynäs reningsverk och av- och pålastning kommer att ske på ett längre avstånd till befintlig bostadsbebyggelse jämfört med sidoalternativ 2 och 3. Transportvägarna är dessutom kortare jämfört med nollalternativet och sidoalternativ 2.

Ändamålsenligt för verksamheten

Huvudalternativet är fördelaktigt med tanke på dess placering i nära anslutning till reningsverket vilket samlar både material och personal i reningsverkets omedelbara närhet och bidrar till en sammansluten anläggning. Även vid sidoalternativen 1 och 3 är reningsverkets verksamhet samlad. Ur arbetsmiljösynpunkt bedöms huvudalternativet dock som säkrare, dels sett till logistiken inom verksamhetsområdet (sidoalternativ 1), del sett till trafiksituationen vid av- och pålastning (sidoalternativ 3).

Natur

Enligt en översiktlig analys som genomförts i augusti 2023 av kommunens kommunekolog bedöms området för huvudalternativet jämfört med sidoalternativen vara mest lämpad för exploatering utifrån ett naturvårdsperspektiv.

Rekreation

Tillgången till tätortsnära natur och rekreation är god för de boende i närområdet och bedöms inte påverkas nämnvärt vid en utvidgning av reningsverkets verksamhet, varken enligt huvudalternativet eller sidoalternativ 3. Allmänhetens tillgång längs med strandområdet bedöms kvarstå för dessa två lokaliseringsalternativ.

För sidoalternativ 1 påverkas befintlig promenadstig längs med stranden. För sidoalternativ 2 påverkas en mindre yta som nyttjas av närboende för spontanlek.

Strandskydd

I samband med framtagandet av ny detaljplan återinträder strandskyddet, som behöver upphävas på nytt för huvudalternativet och sidoalternativ 1. En lokalisering enligt sidoalternativ 1 bedöms hamna i konflikt med strandskyddets syften.

Landskapsbild

Påverkan på landskapsbilden bedöms som minst påtaglig för huvudalternativet jämfört med sidoalternativen. Området för huvudalternativet ligger avsides från befintlig bostadsbebyggelse och bedöms kunna smälta in på den valda platsen. Området ligger bakom en mindre höjdrygg med träd och buskar och döljs på så vis för trafikanter längs med Långåsen och boende väster om reningsverket. Även sett från vattnet eller promenadstigen längs med stranden bedöms en framtida byggnation smälta väl in i landskapsbilden.

Övrigt

Huvudalternativet och sidoalternativ 3 bedöms vara anpassade till framtida klimatförändringar. Områdena ligger på en marknivå över + 3,5 meter över nollplan enligt RH2000. Det bedöms att områdena inte riskerar att översvämmas, varken temporärt eller permanent på grund av havsnivåhöjning. Sidoalternativ 1 och 2 förutsätter däremot en omfattande utfyllnad av marknivån för att klara anpassningen enligt framtida klimatscenarion.

Förutsättningar, konsekvenser och bedömning av planförslaget

Riksintressen och planer

Detaljplanen redovisar planeringsunderlag som exempelvis riksintressen, planer, analyser och tidigare ställningstaganden som geografiskt sett berör planområdet. I efterföljande avsnitt bedöms endast de planeringsunderlag som bedömts som relevanta för konsekvensbedömningen.

Riksintresse för högexploaterad kust, MB 4 kap. 4 §

På grund av sina samlade värden för natur- och kulturmiljövård, turism och friluftsliv utgör hela Mönsterås kommuns kuststräcka riksintresse för högexploaterad kust, *Bröms - Simpervarp*. Bland annat får bebyggelse endast komma till stånd så länge den inte riskerar att påtagligt skada riksintressets bevarandevärden. Bestämmelserna ska dock inte hindra utvecklingen av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet.

Bedömning

Planförslaget syftar till att möjliggöra en utveckling av reningsverkets befintliga verksamhet genom att möjliggöra nybyggnation i direkt anslutning till reningsverket. Ett genomförande av detaljplaneförslaget bedöms inte strida mot riksintressets syften.

Översiktsplan

I kommunens gällande översiktsplan, Del 2 – Kusten, antagen 2006, ingår planområdet i ett område som redovisas med beteckningen B, befintligt bebyggda områden. B-områdena innehåller redan ianspråktaga och oftast planlagda områden i samhällena eller i deras omedelbara närhet.

Vidare anges att ett aktivt brukande av marken med respekt för dess värden är en förutsättning för att befintliga natur- och kulturvärden ska bestå, samt att bevarandet av strandnära promenadvägar i området ska prioriteras. Det är angeläget att gällande planer följs eller att dessa ändras om de anses föråldrade.

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan (ÖP) har påbörjats. I ÖP-förslagets granskningshandlingen har nu aktuellt planområde markerats som *Teknisk anläggning*.

Figur 7 Utsnitt ur arbetsmaterialet för pågående översiktsplanearbetet. Området för huvudalternativet pekas ut som Teknisk anläggning.

Bedömning

Föreslagen kvartersmark har avgränsats med hänsyn till den befintliga promenadstigen längs med stranden. Det har även i möjligaste mån tagits hänsyn till grövre tallar. Det finns en knappt synlig trampad stig från promenadstigen längs stranden till Verksvågen. Stigen bedöms kunna ersättas av en annan stig i väster. Det är även troligt att nya stigar kan komma att trampas upp.

Detaljplaneförslaget bedöms vara väl förenligt med kommunens gällande översiktsplan och granskningsyttrande som länsstyrelsen lämnat i samband med att översiktsplanen togs fram. Detaljplaneförslaget går även hand i hand med pågående arbete för kommunens nya översiktsplan.

Gällande detaljplaner

För området gäller till dess att den nya detaljplanen antas följande stadsplan:
Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Mönsterås sambälle fast. Ljungnäs 2:1, Nynäs 1:4, 3:1, 5:1 m.fl., med beteckningen 08-MÖJ-963. Detaljplanen van laga kraft 1973.

Planförslaget innebär en ändring av markens nuvarande reglering från *allmän platsmark, Park eller plantering* till *kvartersmark, teknisk anläggning för Avloppsreningsverk* samt *Transformatorstation*.

Bedömning

Planområdet är relativt liten och tillgången till tätortsnära natur i närområdet god. Det allmänna intresset för den allmänna platsmarken, som utgörs av skog samt en promenadstig som leder till en stig längs med stranden, bedöms därför inte påverkas påtagligt. Det finns en knappt synlig trampad stig från promenadstigen längs stranden till Verksvägen. Stigen bedöms kunna ersättas av en annan stig längre västerut. Det är även troligt att nya stigar kan komma att trampas upp. Allmänhetens intressen bedöms inte påverkas påtagligt av planförslaget.

Strandskydd

Strandskydd gäller från strandlinjen generellt 100 meter på land och ut i vattnet. Enligt 7 kap. 13 – 18 §§ miljöbalken är strandskyddets syften att trygga allmänhetens tillgång till strandområden samt att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet. I och med tidigare planläggning av området upphävde länsstyrelsen redan 1978 strandskyddet med stöd av 15§ NVL för nu aktuellt detaljplaneområde. Enligt nu gällande strandskyddslag återinträder strandskyddet och måste upphävas på nytt då en ny detaljplan tas fram. Så är även fallet för nu aktuellt detaljplaneförslag.

Enligt plan- och bygglagen kan strandskyddet upphävas i en detaljplan om det finns särskilda skäl för det enligt MB 7 kap. 18 c-d §§.

Som särskilt skäl för upphävande av strandskydd anges MB § 18 c, punkt 4: *”Området som upphävandet avser behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området”* respektive punkt 5: *”Område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området”*.

Figur 8 Blå yta illustrerar strandskyddszone på land, 100 m. Vit skrafferade ytor visar området inom vilket strandskyddet upphävs. Planområdesgränsen motsvarar röd linje.

Bedömning

Livsmiljön för djur och växter i vattenmiljön bedöms inte försämrats vid ett genomförande av detaljplaneförslaget.

Inom kvartersmarken försämrats förutsättningar för växt och djurlivet. Inom resterande planområde bevaras förutsättningar för naturvärdena inom planområdet.

Tillgängligheten för allmänheten längs med strandlinjen bedöms att kvarstå trots en utvidgning av reningsverkets verksamhetsområde. Den knappt synliga trampade stigen från promenadstigen längs stranden till Verksvägen bedöms kunna ersättas genom befintlig stig väster om planområdet.

Naturmiljö

Naturvärden

Planområdet kännetecknas av en pelarsalsliknande skog som sluttar ned mot stranden. Skogen är en yngre tallplantering, är i stort sett enskiktad och övergår nordost om planområdet i en alltmer naturlig karaktär. Det finns inslag av enstaka grövre tallar, men inga av dem har utvecklade naturvårdskvaliteter.

Kvartersmarkens avgränsning har i möjligaste mån anpassats med hänsyn till förekomsten av de grövre tallarna. Föryngringen består till största del av ek, med inslag av andra lövträd.

I länsstyrelsens skrift *Natur i Östra Småland, Länsstyrelsen Kalmar, 1997*, pekas Mönsteråsåsen ut som område med *mycket högt naturvärde*.

För perioden 2000–2024 finns inte några rapporterade arter i SLU:s artportal inom planområdet eller i dess omedelbara närhet.

Figur 9

Fotografi från område 1. Foto: Joakim Holm, kommunekolog Mönsterås kommun.

Bedömning

Planområdet bedöms ha ringa naturvärden enligt den översiktliga beskrivning av naturvärden som tagits fram av kommunens kommunekolog under augusti 2023.

Rekreation och friluftsliv

Längs med stranden finns en upptrampad promenadstig. Promenadstigen kan nås via en knappt synlig stig från Verksvägen samt via en stig väster om den föreslagna kvartersmarken.

Tillgången till tätortsnära natur och rekreation är god för de boende i närområdet.

Figur 10 Stig längs med stranden nordost om planområdet.

Bedömning

Detaljplaneförslaget möjliggör en utvidgning av verksamhetsområdet för reningsverket, vilket innebär att befintlig stig som leder genom föreslaget område för kvartersmark inte kommer vara möjligt att användas i framtiden. Eftersom området för kvartersmarken är litet så bedöms dock att boende likväl kan använda den befintliga stigen väster därom för att nå stigen längs med strandkanten.

Landskapsbild

Mönsterås kommun utmärks av ett flackt kustlandskap med mindre åsar och moranhöjder. Planområdet som ligger längs med Långåsen kännetecknas av en pelarsalsliknande tallskog som sluttar ner mot stranden. Tallskogen är planterat men övergår utanför planområdet närmast strandlinjen till en alltmer naturliknande karaktär med förekomst av enstaka äldre hålträd.

Inom del av planområdet, intill Verksvägen, har del av skogen ersatts med en grusplan för tillfällig uppställning av byggbodar.

Figur 11 Vy över området som föreslås att planläggas som kvartersmark.

Bedömning

Lokalt innebär ett genomförande av detaljplaneförslaget en påtaglig förändring av landskapsbilden. Förändringarna bedöms dock kunna smälta in i landskapsbilden och inte bli iögonfallande för trafikanter längs med Kuggåsvägen/Långåsen. Dels är berört område relativt liten sett till sin yta och dels ligger den befintliga vägen på Långåsen högre än planområdet som sluttar mot nordost. Vidare finns möjlighet att spara vegetation och träd längs med vägen.

Sett från vattnet bedöms befintliga vassområden och träd längs med stranden att till stor del dölja föreslagen bebyggelse.

Vattenmiljön

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrmedel som regleras i 5 kap. miljöbalken.

EU:s vattendirektiv har införts i miljöbalken genom *Förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (SFS 2004:660)* och i enlighet med detta har Vattenmyndigheten beslutat om miljökvalitetsnormer, förvaltningsplaner samt åtgärdsprogram för i princip alla vattenresurser, såväl yt- som grundvatten. Miljökvalitetsnormerna formuleras för den status som bedöms kunna uppnås och vidmakthållas i vattenresursen. Det förväntas att alla verksamheter och samhällssektorer i förhållande till sina respektive belastningar medverkar till att god status kan uppnås. Detta är särskilt lämpligt att beakta i samband med framtagande av en detaljplan. Planområdet berör i första hand vattenförekomsten *Mönsteråsområdet sek namn* (SE570080-163430), men söderut ut även *Lövområdet sek namn* (SE 565800-163000) och längre ut *M n Kalmarsunds utsjövatten (SE565400-163600)*. Grundvattnet på platsen tillhör *Kalmarkustens sandstensformation* (SE 628995-153160).

Mönsteråsområdet sek namn

Mönsteråsviken klassas i den senaste statusklassningen som ”otillfredsställande” ekologisk status och ”uppnår ej god” kemisk status. Miljökvalitetsnormen är god ekologisk status senast år 2039 och god kemisk status. För miljökvalitetsnormen kemisk status anges mindre stränga krav för bromerad difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar samt en tidsfrist till år 2027 för kadmium och kadmiumföreningar. Vattenförekomsten uppnår inte god ekologisk status på grund av övergödning. God kemisk status uppnås inte på grund av kadmium, och tributyltenn föreningar som har används i båtbottnfärger.

Kalmarkustens sandstensformation

Mönsteråsviken klassas i den senaste statusklassningen som ”otillfredsställande” ekologisk status och ”uppnår ej god” kemisk status. Miljökvalitetsnormen är god ekologisk status senast år 2039 och god kemisk status. För miljökvalitetsnormen kemisk status anges mindre stränga krav för bromerad difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar samt en tidsfrist till år 2027 för kadmium och kadmiumföreningar. Vattenförekomsten uppnår inte god ekologisk status på grund av övergödning. God kemisk status uppnås inte på grund av kadmium, och tributyltenn föreningar som har används i båtbottnfärger. Den otillfredsställande statusklassningen baseras på mätningar av höga kloridhalter i kustnära brunnar i Blekinge.

Dagvatten

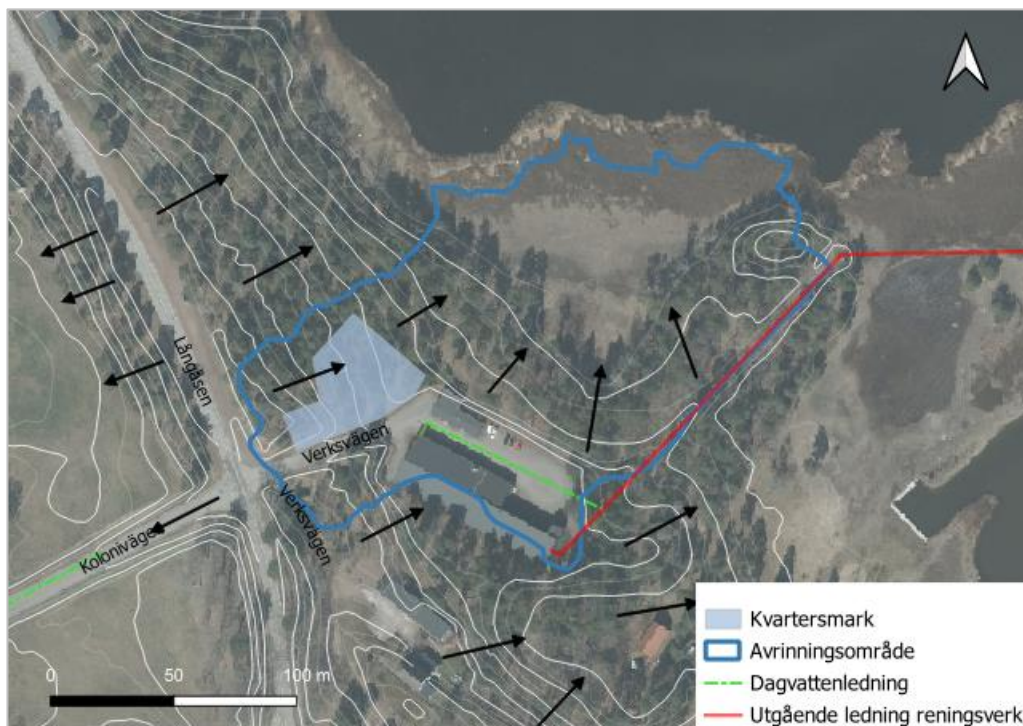
Vatten och Samhällsteknik har gjort en dagvattenutredning för planområdet, *Dagvattenutredning för detaljplan Nynäs 3:1 Verksvägen, Mönsterås kommun 2024-10-07*.

För det befintliga reningsverket leds dagvattnet till ledningen för avloppsvatten som leder ut avloppsvattnet från reningsverket till Mönsteråsviken, se figur 12 nedan. Kommunen planerar att ta denna dagvattenledning ur drift och i stället leda dagvattnet till angränsande mark för infiltration.

Inom det aktuella planområdet infiltrerar regnvatten ner i marken som består av genomsläppligt isälvsmaterial.

Ytliga rinnvägar saknas inom området. Det lokala avrinningsområdet visas i figur 12 nedan. Strömningsriktningen följer topografin och avrinningen sker från planområdet mot Mönsteråsviken.

Enligt dagvattenutredningen krävs inte någon fördröjning av dagvattnet utan dagvattnet föreslås infiltreras inom en infiltrationsyta i norra delen av kvartersmarken, se figur 13. Detta säkerställs genom en planbestämmelse i plankartan.

Figur 12 Avrinningsområde och planområde. Svart pil = teoretisk strömningsriktning utifrån topografin. Källa: VOS dagvattenutredning 2024-10-07.

I dagvattenutredningen redovisas beräknade mängder per år och halter för situationen efter exploatering med rening. Beräknade halter kan efter rening, det vill säga infiltration i mark förväntas klara de riktvärden som har tagits fram av riktvärdesgruppen.¹ I dagvattenutredningen anges att recipientens miljö-kvalitetsnormer inte bedöms att påverkas. Detta eftersom dagvatten kommer att omhändertas via infiltration i mark och området som pekas ut som kvartersmark är mycket begränsat.

Figur 13 Föreslagen dagvattenhantering med infiltrationsyta. Källa: VOS dagvattenutredning 2024-10-07.

Bedömning

Förslaget enligt dagvattenutredningen om att infiltrera dagvatten från de hårdgjorda ytorna minimerar påverkan från dagvattnet till vattenförekomsten Mönsteråsområdet sek namn. Det bedöms som positivt att det i kvartersmarkens norra kant avsatts ett område för infiltrering av dagvatten i plankartan. I och med att endast ett mycket begränsat område kommer att exploateras och dagvattnet kommer att omhändertas lokalt via infiltration förväntas recipienternas miljökvalitetsnormer inte att påverkas.

¹ Riktvärdesgruppen – Stockholms läns landsting 2009. *Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp*.

Buller

I samband med reningsverkets verksamhet kan buller orsakas från transporter, vid lastning och lossning och körning med arbetsfordon inom området. Trafiken inom reningsverkets verksamhetsområde klassas inte som trafikbuller utan som industribuller.

Enligt Naturvårdsverkets *Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller*² anges följande riktvärden för bostäder, förskolor och vårdlokaler utomhus vid fasad och vid uteplatser eller andra ytor för utevistelse i närheten av bostaden:

Ljudnivå från industri/verksamhet, frifältsvärde, L_{eq} :

- 50 dB(A) dagtid kl. 6.00-18
- 45 dB(A) kväll kl. 18.00-22.00 samt lör-, sön- och helgdag kl 6.00-18.00
- 40 dB(A) nattetid kl. 22.00-06.00

Om ljudet innehåller ofta återkommande impulser eller hörbara tonkomponenter bör värdena för de ekvivalenta ljudnivåerna sänkas med 5 dB(A).

Maximala ljudnivåer större än 55 dB(A) L_{Fmax} bör inte förekomma nattetid klockan 22.00-6.00 annat än vid enstaka tillfällen.

Naturvårdsverkets vägledning används främst vid miljöprovningar och tillsyn av miljöfarlig verksamhet.

Enligt gällande miljötillstånd Nynäs reningsverk, som beslutades 1994-02-14 och uppdaterades 1999-10-19, ska buller från anläggningen begränsas så att verksamheten ej ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än

- 50 dB(A) dagtid kl. 7.00-18.00
- 45 dB(A) kväll kl. 18.00-22.00
- 40 dB(A) nattetid kl. 22.00-7.00

Om ljudet innehåller ofta återkommande impulser eller hörbara tonekvivalenter skall för den ekvivalenta ljudnivån ett värde 5 dB(A) lägre av vad som anges ovan tillämpas.

Trafiken till och från verksamhetsområdet utgörs idag av personbilstrafik (anställda som jobbar på reningsverket) samt leveranser till reningsverket som sker via lastbil en gång per månad. Hitintills har det inte kommit in klagomål från närboende avseende buller från reningsverkets verksamhet.

² Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, rapport 6538, Naturvårdsverket, 2015.

Bedömning

Ett genomförande av planförslaget medför en minskning av motorburen transport mellan avloppsreningsverket och befintligt komplement som finns lokaliserat ungefär två kilometer väster om planområdet.

Ett genomförande av planförslaget bedöms endast leda till en marginell ökning av trafiken till reningsverket. Verksamheten uppskattar att det handlar sig om en lätt lastbil per kvartal, med leverans av delar till kommunens ledningsnät. Avlastning av frakten sker med el-truck. Leveranser till reningsverket sker arbetsdagar mellan klockan 07.00 och 16.00.

Planområdets tänkta verksamhet i form av komplement till avloppsreningsverk förväntas för övrigt inte medföra omgivningspåverkande buller.

Verksamheten bedöms kunna uppfylla gällande tillstånd från 1994. Framtagande av en regelrätt bullerutredning bedöms mot bakgrund av det låga antalet fordon till och från verksamhetsområdet inte vara nödvändigt. Ifall boende upplever störningar på grund av buller från reningsverket kommer klagomålen, precis om idag, följas upp som tillsynsärenden.

Klimatanpassning

Höjdsättning med hänsyn till höjning av vattennivån i Östersjön

Planområdet ligger i anslutning till Mönsteråsviken. Föreslagen kvartersmark där bebyggelse tillåts ligger över länsstyrelsens rekommendation gällande beräknad högsta översvämningsnivå för ny bebyggelse, som är +3,05 meter över nollplan enligt RH2000. Kvartersmarken är som lägst +3,5 meter över nollplan med en lätt sluttning västerut på +8 meter.

Bedömning

Planförslaget bedöms vara anpassat till framtida klimatförändringar. Det bedöms inte finnas risk att vare sig temporär eller permanent havsnivåhöjning riskerar att skada byggnader eller infrastruktur eller människors hälsa och säkerhet.

Damm

Det finns inga planer på att ha sand eller grusupplag inom detaljplaneområdet.

Bedömning

Detaljplaneförslaget är utformat på så vis att något öppet markupplag av till exempel sand eller grus inte kan tillåtas.

Ifall sand eller grus skulle hanteras så bedöms det heller inte finnas någon risk för att boende i närområdet kan störas. Detta eftersom det ligger skog och vegetation mellan området för kvartersmarken och de närmsta bostäderna. Avståndet är cirka 150 meter.

Förorenad mark

Enligt Länsstyrelsens kartdatabas redovisas Nynäs Reningsverk och en verkstads-industri som potentiellt förorenade områden i anslutning till planområdet. Objekten är inte riskklassade.

Vid markarbeten ska man generellt vara uppmärksam på färgskiftningar, lukt-avvikelser eller andra indikationer på föroreningar. Enligt MB 10 kap 11§ är fastighetsägare eller den som brukar en fastighet skyldig att genast underrätta tillsynsmyndigheten vid misstanke eller upptäckt av potentiell förorening.

Bedömning

Planområdet ligger i ett skogsområde och det finns misstankar om att marken som föreslås att planläggas som kvartersmark består av utfyllnad eller är förorenad.

Sammanfattning och samlad bedömning

Syfte

Detaljplanens syfte är att ge möjlighet att kunna utvidga verksamheten vid kommunens avloppsreningsverk på Nynäs, och därmed säkerställa en framtida utveckling och komplement till avloppsreningsverkets befintliga anläggning. Detaljplanen syftar också till att säkerställa att naturmiljön bevaras mellan avloppsreningsverket och strandlinjen.

Planförslaget möjliggör en utveckling av reningsverket i form av komplementbyggnad/er för reningsverket som ska kunna inrymma lager, kontor och omklädningsrum för personalen i direkt anslutning till reningsverkets befintliga verksamhet.

Lokalisering

I samband med framtagandet av detaljplanen för Nynäs 3:1 har förutom huvudalternativet tre alternativa lokaliseringar för avloppsreningsverket undersökts. Komplement till den tekniska anläggningen ingår i plananvändningen Avloppsreningsverk, och behovet av komplement till anläggningen för Nynäs reningsverk är av stor vikt för verksamheten och kommunens VA-arbete i stort. Huvudalternativet, nordväst om Nynäs reningsverk, har bedömts som mest lämplig utifrån de bedömningsgrunder som presenterats i lokaliseringsutredningen. En utveckling av Nynäs Reningsverk behöver ske i direkt anslutning till det befintliga avloppsreningsverket, och utifrån de olika alternativen är huvudalternativet mest lämpad. Transporterna kan minskas vilket ger mindre utsläpp, minskat slitage på fordon och personal samt sett till driften minskade kommunala kostnader. Dessutom ges personalen bättre möjlighet till en smidigare drift och gemenskap på arbetsplatsen. Anslutningsmöjlighet till befintlig infrastruktur finns. Området ligger avses från befintlig bostadsbebyggelse, döljs bakom ett skogsparti från vägen och förväntas inte medföra några större störningar för boende i angränsande bostadsområden.

Riksintressen och kommunala planer

Ett genomförande av detaljplaneförslaget bedöms inte strida mot riksintresset för högexploaterad kust. Detaljplaneförslaget bedöms gå väl i hand med såväl gällande översiktsplan som pågående arbete för kommunens nya översiktsplan. En utveckling av Nynäs reningsverk förutsätter att nu gällande detaljplan ersätts med ny detaljplan.

Strandskydd

Planområdet ligger inom ett område för vilket strandskyddet i samband med planläggning av området upphävdes 1973. I samband med framtagande av ny

detaljplan återinträder strandskyddet och behöver upphävas på nytt. Som särskilt skäl för upphävande av strandskydd anges MB § 18 c, punkt 4: *"Området som upphävandet avser behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området"* respektive punkt 5: *"Område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området"*.

Livsmiljön för djur och växter i vattenmiljön bedöms inte försämrats vid ett genomförande av detaljplaneförslaget.

Inom kvartersmarken försvinner livsmiljön förutom i de delar där träd sparas eller där dagvatten planeras att infiltreras. Tillgängligheten för allmänheten längs med strandlinjen bedöms i stort att kvarstå trots en utvidgning av reningsverkets verksamhetsområde. Befintlig upptrampad stig bedöms kunna ersättas väster om planområdet.

Naturmiljö

Planområdet utgörs av en yngre tallplantering som i stort sett är enskiktad och nordost om planområdet övergår i en alltmer naturlig karaktär. Det finns inslag av enstaka grövre tallar, men inga med utvecklade naturvårdskvaliteter. Planområdet bedöms ha ringa naturvärden enligt den översiktliga beskrivning av naturvärden som tagits fram av kommunens kommunekolog under augusti 2023.

Rekreation och friluftsliv

Förslaget möjliggör en utvidgning av verksamhetsområdet för reningsverket, vilket innebär att befintlig stig som leder genom planområdet påverkas. Det finns dock en alternativ stig väster om planområdet. Tilläggas kan att tillgången till tätortsnära natur och rekreation är god för de boende i närområdet.

Landskapsbild

Lokalt innebär ett genomförande av detaljplaneförslaget en påtaglig förändring av landskapsbilden. Förändringarna bedöms dock kunna smälta in i landskapsbilden och inte bli alltför iögonfallande varken sett från Kuggåsvägen/Långåsen eller vattnet.

Vattenmiljö

Om dagvatten från de hårdgjorda ytorna infiltreras enligt dagvattenutredningens förslag minimeras påverkan från dagvattnet till vattenförekomsten Mönsterås-området sek namn.

Buller

Ett genomförande av planförslaget medför å ena sidan en minskning av motorburen transport mellan avloppsreningsverket och befintligt komplement som finns lokaliserat ungefär två kilometer väster om planområdet och å andra

sidan leda till en marginell ökning av trafiken till reningsverket. Planområdets tänkta verksamhet i form av komplement till avloppsreningsverk förväntas för övrigt inte medföra omgivningspåverkande buller.

Verksamheten bedöms kunna uppfylla gällande tillstånd från 1994. Framtagande av en regelrätt bullerutredning bedöms mot bakgrund av det låga antalet fordon till och från verksamhetsområdet inte vara nödvändigt. Ifall boende upplever störningar på grund av buller från reningsverket kommer klagomålen, precis om idag, följas upp som tillsynsärende.

Klimatanpassning

Planförslaget bedöms vara anpassat till framtida klimatförändringar.

Damm

Planförslaget bedöms inte ge upphov av störningar i form av damning.

Förorenad mark

Det finns inga misstankar om att marken som föreslås att planläggas som kvartersmark består av utfyllnad eller är förorenad.

Betydande miljöpåverkan

Planförslaget bedöms inte orsaka någon betydande miljöpåverkan.

Uppföljning

Enligt MB 6 kap 19 § skall den beslutande myndigheten eller kommunen när en plan eller ett program har antagits skaffa sig kunskap om den betydande miljöpåverkan som planens eller programmets genomförande faktiskt medför.

Detta skall göras för att myndigheten eller kommunen tidigt skall få kännedom om sådan betydande miljöpåverkan som tidigare inte identifierats så att lämpliga åtgärder för avhjälpande kan vidtas. Lag (2017:606).

Kalmar den 14 oktober 2024

Vatten och Samhällsteknik AB

Eva Djupfors

Referenser

- VISS, vatteninformationssystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se
- www.artdatabanken.se
- www.klimatanpassning.se
- www.lansstyrelsen.se
- Dagvattenutredning för detaljplan Nynäs 3:1 Verksvägen, Mönsterås kommun, Vatten och Samhällsteknik AB 2024-10-07.
- Lokaliseringsutredning, Detaljplan för del av Nynäs 3:1, Mönsterås kommun, Dnr 2022/80, 2023-09-01, 2024-10-04.
- PM angående lokaliseringsalternativ för detaljplan vid Nynäs, Mönsterås kommun, Joakim Holm, Kommunekolog.